

Margrethe Dahlerup Kochs prædiken 6. søndag efter trinitatis

Taler

Margrethe Dahlerup Koch
Provst

Dato

11. juli 2021

Sted

Vedersø, Ølstrup og Ringkøbing
Kirker

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 5, vers 20-26

Salmer i Vedersø Kirke

Den mørke nat forgangen er
Min mund og mit hjerte
Du er, opstandne sejrshelt
Nu bede vi den Helligånd
Om alle mine lemmer, vers 5-6

Salmer i Ølstrup Kirke

Den mørke nat forgangen er
Min mund og mit hjerte
Nu står sjælen op af døde
Nu bede vi den Helligånd
Jesus Krist, du gav mig livet (altergangssalme)
Om alle mine lemmer, vers 5-6

Salmer i Ringkøbing Kirke

Du, som ud af intet skabte
Min mund og mit hjerte
Nu står sjælen op af døde
Nu bede vi den Helligånd
Jesus Krist, du gav mig livet (altergangssalme)
Sig månen langsomt hæver

- 1 Hvis nogen mangler en god bog til de lange sommeraftner, så vil jeg hermed anbefale Ove Korsgaards ”Solskin for det sorte muld”. Det er en bog om hans slægt, og om de folkelige vækkelser og det, de kom til at betyde i Danmark, i hans tilfælde på Mors. I bogen fortæller han bl.a. om den grundtvigske
- 5 frimenighed på øen og den store indflydelse, også socialt, det fik, når man blev medlem der. For i frimenigheden drev man kirketugt. Det vil sige, at hvis et medlem af menigheden ikke opførte sig, som man i menigheden mente, det sømmede sig for et kristent menneske, så blev synderen opsøgt af folk fra frimenighedens bestyrelse, som påtalte det. Forbedrede man sig så ikke, var
- 10 næste skridt, at man blev udelukket fra nadveren om søndagen og i sidste konsekvens smidt ud af menigheden. På Mors var der på det tidspunkt meget druk på landet med hustruvold, børnemishandling eller bare helt almindelig fattigdom til følge. Og det var især fordrukne menighedsmedlemmer, der blev opsøgt, men også mænd, som ikke var gift med de piger, de havde gjort gravide,

fik besøg. For den omverden, som ikke var medlemmer af frimenigheden, blev det en selvgod demonstration af, at den slags synd og snavs hører ikke til hos de ”sande kristne” – og så kunne sognemenighederne overtage dem, der ikke var rene nok til at være i frimenigheden.

20

Men når det er sagt, så var kirketugten i frimenigheden jo også noget andet: Det var også en måde at vise ofrene, den underkuede kone, forslåede børn, den bedragne ægtefælle og pigen med den voksende mave, at deres problemer og lidelser var set og taget dybt alvorligt. Det var ikke deres private problem. For

25 det var ikke lige meget for resten af menigheden. Og sådan set heller ikke for Vorherre.

25

Det er den vinkel – ofrenes synsvinkel – Mattæus i evangeliet i dag anlægger. ”I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus”, slog Paulus flot ud

30 med hånden og sagde i det stykke fra hans brev til en menighed i Rom, vi hørte fra alteret. ”Ja da”, siger Mattæus og fortsætter, som man gjorde i Morsø frimenighed i 1870’erne med håndfast at spørge: ”Og hvordan kan man så se det?” Hvordan ser det liv ud, som er dødt for synden men levende for Gud i Kristus Jesus? Ja, det er helt konkret, siger Mattæus, et liv, hvor der ikke ses

35 igennem fingre med den vrede og arrigskab som gør den anden ondt, og hvor man forliger sig med sin modpart så hurtigt som muligt.

35

”Gud forlader al synd” – den sætning falder tit ud af en præstemund. ”Der er intet, Gud ikke kan tilgive”, forsikres det. Og det lyder jo nådefuldt og smukt. I

40 hvert fald for den der forvoldte ondt og gjorde fortræd. Men hvordan lyder det for den, det gik ud over? Alle dem, det er synd for: Voldsofferet, de, der er ramt af sultkatastrofen, den hjemløse. Hvad betyder løftet om syndernes forladelse for dem?

40

Er syndernes forladelse kun noget, gerningsmanden får, så kan offeret ikke høre det som andet end en bagatellisering af hans eller hendes lidelse og tab.

45

Skal talen om syndernes forladelse give mening for den, der er ramt, så må syndernes forladelse også gives til ham eller hende. Så syndernes forladelse altså,

50 set fra offerets synsvinkel betyder det helt bogstavelige, at få kræfter til at forlade synden – gå fra den, forlade den og gå ud af det mørke, den fortvivlelse og frygt, som offeret har været holdt fast i.

50

55 Det kræver, at det bliver sagt højt, at Gud ser og dømmer uretten. Og det kræver, at vi andre ser og hører, hvad synden har gjort og ødelagt og betydet. I den store historie er det det, vi gør, når vi rejser mindesmærker for forfulgte og indretter museer i Verdun, i Dybbøl og Auschwitz. I den lille historie er det det, vi gør, når vi giver tid, lytter og beder den anden om tilgivelse og forstår, at det er en gave – og ikke en ret – hvis vi får den.

Det er den synsvinkel, dagens evangelium anlægger for at vise os, hvordan den lovovertrædelse – den synd, som er vrede – ser ud for det medmennesker, der blev udsat for den.

65 Og så ligner vreden pludselig andet og mere end hårde, ubetænksomme ord og arrigskab. For ham eller hende, der rammes af vreden, siger Jesus, ser det ud som et drab. Derfor – fordi det er sådan, det er for den anden – derfor er det en overtrædelse af buddet om ikke at slå ihjel, at kalde den anden ”raka”.

70 Raka er aramæisk og betyder ”Intethed”. Og det er det, vreden gør. Den tilintetgør den anden, ligesom et fysisk drab gør. For vreden overser, tager den andens mod og selvværd, gør den anden til en ting, man kan smide væk. ”Jeg vil ikke se dig for mine øjne”, ”jeg vil ikke tage hans navn i min mund”. Eller vi fjerner alle billeder fra fotoalbummet. Smider gaverne, han gav os væk. Sletter telefonnummeret. Skifter fortov.

Det er den reducering og tilintetgørelse af de andre, Vorherre aldrig ser stiltiende på. For han går aldrig på kompromis med døden, uanset hvordan den så forklæder sig. Det er derfor, han står her midt i julisolen og uforbeholdent kræver forsoning og forlig. ”Forlig dig med din bror, og skynd”, siger han. Ikke for din egen samvittigheds skyld. Ikke for at du så kan få det godt med dig selv og se dig selv i spejlet og i øjnene og hvordan du nu ellers beundrer sig selv. Nej, forlig dig med din bror for hans skyld.

85 For år tilbage mødte jeg en mand, som er præst i Thüringen i det østlige Tyskland. Under DDR-tiden var han systematisk blevet aflyttet. Han havde også en mistanke om, hvem der aflyttede ham, og da Stasiarkivet blev åbnet efter Murens fald, fik han mistanken bekræftet. Det var en mand fra menigheden.

90 ”Hvad gjorde du så med den viden?”, spurgte jeg ham. ”Jeg lod som ingenting og ventede på, at han skulle komme til mig”, svarede præsten. ”Det gjorde han bare aldrig, selv om vi bor i samme lille by og ikke kunne undgå at mødes. Men

så skulle jeg have en dåb, og forældrene havde valgt ham som fadder til barnet.

95 Så ringede jeg til ham og sagde: ”Vi to har lige noget, vi skal have talt om, før jeg kan skrive dig ind som fadder”:

Hvad skal man mene om det? Er det en form for kirketugt, som er lige i overkanten af, hvad man kan tillade sig som præst – var det egentlig ikke en
100 sammenblanding af privatliv og præstegerning? Sådan tænkte jeg dengang, han fortalte det.

Siden er jeg kommet til at overveje, om det snarere er en aktualisering af lige præcis dagens evangelium med ordene om, ikke at gå til alteret med sin gave, før
105 man har forliget sig med sin bror.

For hvem af de to var egentlig blevet offer for vrede og brodermord? Var det præsten, som i årevis var blevet forrådt af en mand fra menigheden, som nu bagefter fejlt ikke turde bekende sin skyld?

110 Eller var offeret ham, der var en tidligere spion men også et nuværende menighedsmedlem – en bror, altså, som præsten i sin vrede havde valgt at ignorere?

115 Ja, nu kan I jo overveje det.

”Sådan skal I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus”, sagde Paulus – sådan helt overordnet og flot. Mattæus stillede på linsen, zoomede ind og gav os et mere detaljeret billede af, hvor der så ser ud, der hvor
120 mennesker er døde for synden og levende for Gud. Himmeriget kalder han det også. Det sted, hvor Guds vilje sker, hvor forlig indgås, uret ses og kaldes ved rette navn, og hvor synd forlades, så ødelagte liv kan hele.

”I kommer kun derind, hvis jeres retfærdighed overgår de skriftkloges og
125 farisæernes”, gør Jesus os opmærksomme på. Ikke fordi retfærdigheden er adgangsbilletten, som man skal vise frem først, for at blive lukke ind i Guds rige. Men fordi Guds rige ganske enkelte er til stede der, hvor retfærdigheden, den rette færd, finder sted og sker. Som retfærdigheden fandt sted og skete overalt, hvor Jesus helbredte, kaldte mennesker ud af angstfyldt rettroenhed og
130 stillestående mørke og forlod synd. For at vi kan gøre det samme.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed.

135

Amen

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

140

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

6. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

145

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/margrethe-dahlerup-kochs-praediken-6-sondag-efter-trinitatis>

150

155

160

165

170